Sveriges officiella statistik

Anmälda brott

Preliminär statistik för första halvåret 2015

Brottsförebyggande rådet | Box 1386 | 111 93 Stockholm | Tel 08-527 58 400 | info@bra.se | www.bra.se

Sammanfattning

Samtliga brott

- Under första halvåret 2015 anmäldes totalt 727 000 brott, vilket är 5 procent fler brott än under motsvarande period föregående år.
- De kategorier anmälda brott som ökade mest i antal var skadegörelsebrott, bedrägeri-brott och narkotikabrott. De enskilda brottstyper som ökade mest i antal var klotter mot kollektivtrafik, övrigt klotter och datorbedrägeri.
- De kategorier brott som minskade mest i antal var stöld- och tillgreppsbrott samt trafikbrott. De enskilda brottstyper som minskade mest i antal var cykelstöld och fickstöld.
- Minskningen av trafikbrotten föregicks av en stor ökning föregående år, som kan förklaras av att polisen inkluderat även det lindrigare bötesbrottet smitning från parkeringsskada i brottskoden för det allvarligare brottet smitning från trafikolycka. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och förändringen innebär att antalet trafikbrott 2014 inte kan jämföras med årets statistik.

Brott mot person

- Under första halvåret 2015 anmäldes 124 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är ungefär lika många som första halvåret 2014.
- Enskilda brottstyper som ökade var bland annat misshandel (+1 %), olaga hot (+2 %) och ofredande (+3 %).
- Enskilda brottstyper som minskade var bland annat dataintrång (−15 %), våldtäkt (−8 %) och sexuellt ofredande (−5 %).

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2015 anmäldes 252 000 tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en minskning med 2 procent jämfört med första halvåret 2014.
- De enskilda brottstyper som minskade mest i antal var cykelstöld (−8 %) och fickstöld (−7 %).
- Enskilda brottstyper som ökade var bland annat stöld ur och från motordrivet fordon (+7 %) och stöld och snatteri i butik (+4 %).

Definition

Anmälda brott omfattar alla de händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se *Statistikens innehåll*.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

Statistiken redovisas i huvudsak i enlighet med den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar den utsatta personens ålder och kön. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket är fallet för en stor del av brotten i den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

När du tolkar statistiken *tänk på följande:*

- Statistiken visar *antalet anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än anmälningsstatistiken visar. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället faktiskt ökar eller minskar.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- Förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Enstaka anmälningar med många brott (seriebrottslighet) kan ge upphov till stora förändringar i statistiken. För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid.*

Utvecklingen för samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2015 anmäldes totalt 727 000[1] brott till polis, tull eller åklagare. Det är 5 procent fler anmälningar än första halvåret 2014. De senaste tio åren har de anmälda brotten ökat med 25 procent. Ökningen skedde främst mellan första halvåret 2006 och 2008, samt under de två senaste halvåren.

[1] Antalet anmälda brott redovisas som avrundade tal, efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 416 327 brott avrundas till 416 000 och 1 564 brott avrundas till 1 560, medan 373 brott förblir 373.

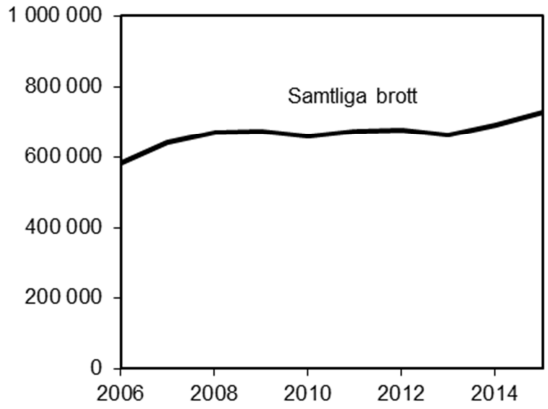

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Samtliga brott	727 000 brott +34 500 (+5 %)

Figur 1. Det totala antalet anmälda brott, första halvåren 2006–2015.

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper. Anmälda skadegörelsebrott, bedrägeribrott och narkotikabrott var de brottskategorier som ökade mest i antal under första halvåret 2015.

De kategorier brott som minskade mest under det första halvåret 2015 var stöld- och tillgreppsbrott samt trafikbrott. Trafikbrottens minskning föregicks dock av en ökning föregående år, som berodde på att polisen då registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.), trots att den inte är avsedd för detta. Felregistreringar har förekommit även under 2015, men inte i lika hög utsträckning. Det innebär att antalet anmälda trafikbrott första halvåret 2015 inte kan jämföras med 2014. Utan smitningsbrotten hade antalet trafikbrott ökat med 6 procent, istället för att minska med 5 procent.

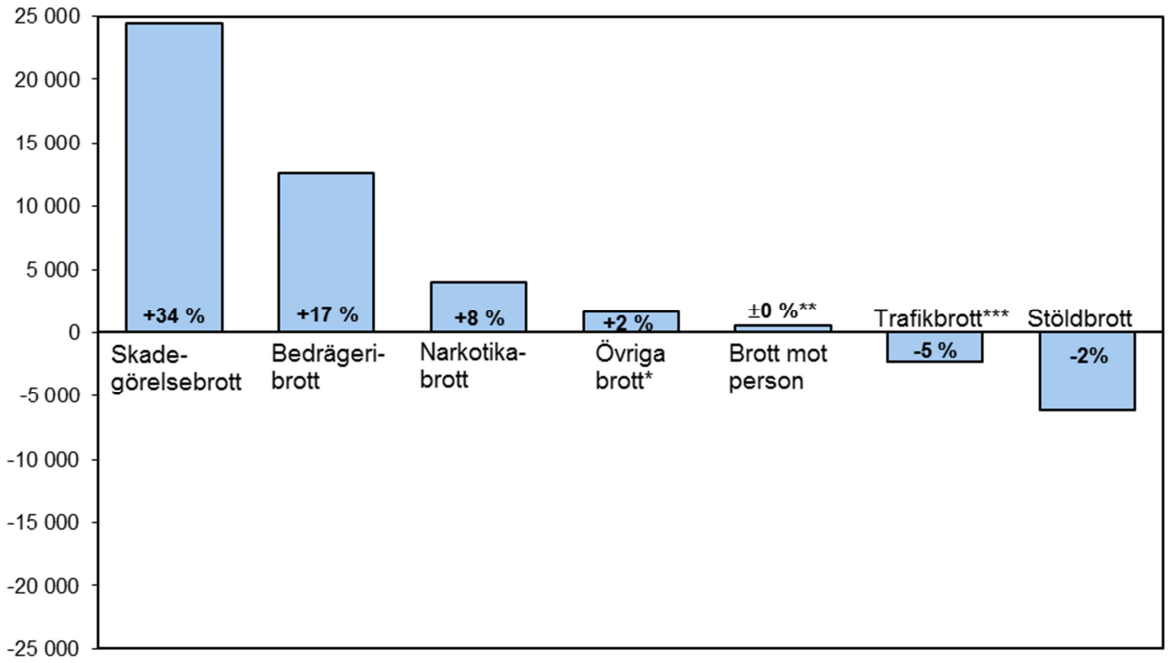

Figur 2. Förändringar i antalet anmälda brott mellan första halvåret 2015 och första halvåret 2014 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas i staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smugglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

** Förändringarna i procent redovisas efter avrundade siffror. T.ex. redovisas en ökning med 0,1 % som ingen förändring.

*** OBS! Minskningen av trafikbrott föregicks av en ökning som utgjordes av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att polisen registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap 3 § 1 p. a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.), trots att den inte är avsedd för detta. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum. Det har förekommit även under 2015, men inte i lika hög utsträckning. Det innebär att antalet anmälda smitningsbrott första halvåret 2015 inte kan jämföras med 2014. Utan smitningsbrotten hade antalet trafikbrott ökat med 6 procent.

Brottstypernas utveckling

De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott var klotter mot kollektivtrafik, övrigt klotter, annan skadegörelse, datorbedrägeri och övrigt, (ospecificerat) bedrägeri. De enskilda brottstyper som minskade mest var cykelstöld, fickstöld, stöld i samlings- och ungdomslokal, övrig (ospecificerad) stöld och försvårande av skattekontroll.

Urval brottstyper som ökade första halvåret 2015	Förändring jämfört med första halvåret 2014		Urval brottstyper som minskade första halvåret 2015*	Förändring jämfört med första halvåret 2014	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Klotter mot kollektivtrafik	+11 700	+126 %	Övrig stöld och snatteri	–3 600	–2 %
Övrigt klotter	+9 280	+55 %	Cykelstöld	–2 700	–8 %
Datorbedrägeri	+7 670	+39 %	Fickstöld	–1 860	–7 %
Annan skadegörelse (ej klotter)	+3 210	+18 %	Försvårande av Skattekontroll	–1 000	–28 %
Övrigt bedrägeri	+2 510	+12 %	Stöld i samling- och ungdomslokal	–988	–10 %

Tabell 1. Brott som ökat respektive minskat första halvåret 2015.
*Även smitningsbrotten minskade under första halvåret, med 4 050 brott (–30 %). Minskningen föregicks av en ökning föregående år som kan förklaras av att polisen, främst under 2014, även inkluderat *smitning från parkeringsskada* vid registrering av *smitningsbrott från trafikolycka*. Bötesbrott som smitning från parkeringsskada ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och redovisas därför inte i tabell 1. Brå har inte möjlighet att särskilja dessa från de övriga smitningsbrotten.

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2015 utgjorde stöldbrotten 35 procent av samtliga anmälda brott, medan motsvarande andel för brotten mot person uppgick till 17 procent. Skadegörelse- och bedrägeribrotten motsvarar 13 respektive 12 procent av de brott som anmäldes första halvåret 2015.

Den senaste tioårsperioden utmärks av att stöldbrottens andel av samtliga brott det första halvåret har minskat med 12 *procentenheter* sedan det första halvåret 2006, medan de flesta övriga brott har ökat sina andelar. Andelen brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken), skadegörelsebrott och narkotikabrott har ökat med 1 procentenhet vardera. Bedrägeribrotten har ökat mest i andel under perioden, 7 procentenheter. Andelen trafikbrott har minskat med 1 procentenhet[2].

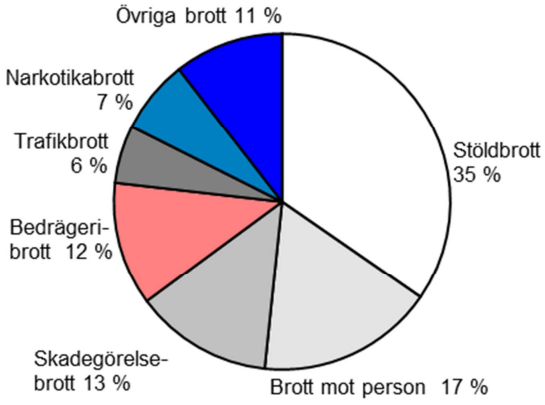

Första halvåret 2015 jämfört med första halvåret 2006:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott. Skillnaden redovisas i procentenheter.)

	2006	2015	Skillnad
Stöldbrott	47	35	–12
Brott mot person	16	17	+1
Skadegörelsebrott	12	13	+1
Bedrägeribrott	5	12	+7
Trafikbrott	6	6	–1
Narkotikabrott	6	7	+1
Övriga brott	8	11	+3

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott (727 000 brott), första halvåret 2015.

[2] Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal *med* decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen 5,61–6,48= –0,9 som vid avrundning blir: 6–6= –1.

Utvecklingen för anmälda brott mot person

Under första halvåret 2015 anmäldes 124 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är ungefär lika många som under motsvarande period 2014.

Anmälda brott om misshandel, olaga hot och ofredande utgör 75 procent av de anmälda brotten mot person. Enbart misshandel utgör 33 procent av de anmälda brotten mot person. Övriga 25 procent av brotten mot person utgörs bland annat av dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller till kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av brottstyperna.

Misshandel och fridskränkning

Totalt anmäldes 40 400 misshandelsbrott första halvåret 2015, vilket innebär en ökning med 1 procent jämfört med motsvarande period 2014. Misshandel mot kvinnor respektive mot män utgjorde 34 respektive 41 procent av samtliga misshandelsbrott, medan 25 procent av de anmälda misshandelsbrotten avsåg barn (0–17 år).

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre ökade med 2 procent till 13 800 brott, medan antalet misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre minskade med 3 procent, till 16 600 brott. Under de senaste tio åren har de anmälda misshandelsbrotten ökat med 11 procent.

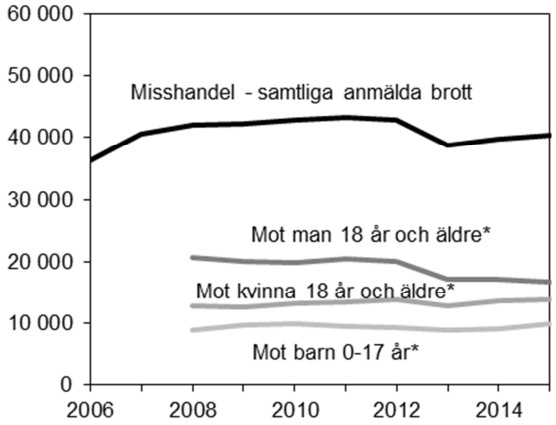

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Misshandelsbrott	40 400 brott
	+577 (+1 %)

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, första halvåren 2006–2015.
*Fram till juni 2007 samredovisades misshandel mot barn 15–17 år med misshandel mot kvinna 18 år och äldre respektive mot man 18 år och äldre. Jämförelser i dessa kategorier kan därför inte göras för åren 2006–2007.

Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn riktades 3 780 (38 %) mot flickor och 6 160 (62 %) mot pojkar. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år ökade med 15 procent, till 1 950 brott, jämfört med första halvåret 2014. Likaså ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år med 5 procent, till 5 040.

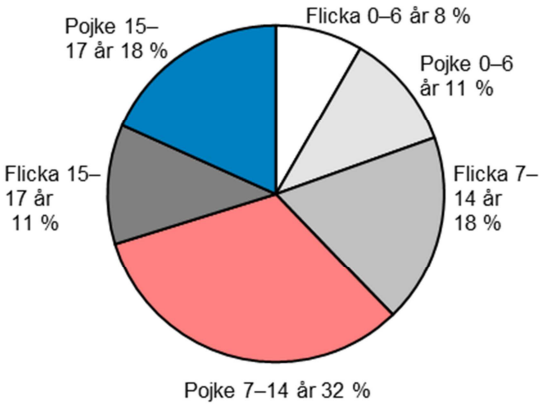

Figur 5. Andelar anmälda misshandelsbrott mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (9 940 brott), första halvåret 2015.

Anmälningar gällande *grov kvinnofridskränkning* (877 brott) minskade med 8 procent jämfört med första halvåret 2014. *Grov fridskränkning* (758 brott) minskade med 13 procent. De senaste tio åren har grov kvinnofridskränkning minskat med 23 procent, medan grov fridskränkning mer än fördubblats. Eftersom dessa brottstyper består av ett flertal underliggande brottstyper (såsom misshandel, olaga hot etc.), som ska ses som ett led i en upprepad kränkning, kan skälen till upp- och nedgångar från år till år möjligen återfinnas i Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens sätt att hantera brotten.

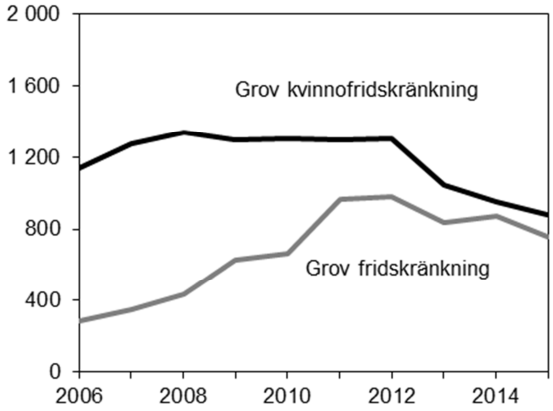

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Grov kvinnofridskränkning	877 brott −72 (−8 %)
Grov fridskränkning	758 brott −112 (−13 %)

Figur 6. Totalt antal fall av anmäld grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning, första halvåren 2006–2015.

Våldtäkt och andra sexualbrott

Första halvåret 2015 anmäldes 8 210 *sexualbrott,* vilket innebär en minskning med 7 procent jämfört med första halvåret 2014. Anmälda brott om s*exuellt ofredande* minskade med 5 procent, till 4 070, medan anmälda brott om s*exuellt tvång, utnyttjande med mera* minskade med 18 procent, till 539 brott.

Antalet anmälda *våldtäktsbrott* minskade med 8 procent, till 2 730 brott. Av dessa utgjorde 1 120 våldtäkter mot barn (0–17 år). I 89 procent av fallen var offret en flicka, och i 11 procent en pojke. Pojkar som offer är främst representerade i åldersgruppen 0–14 år. Bland de vuxna offren var 96 procent kvinnor och 4 procent män.

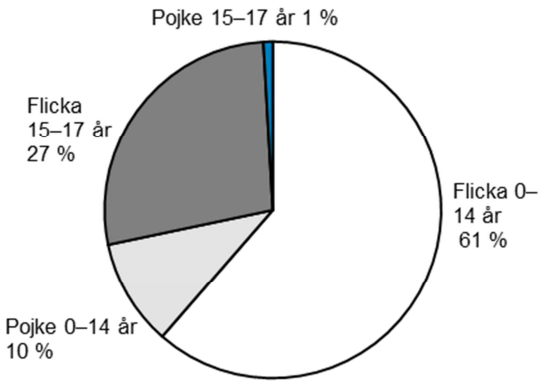

Figur 7. Andelar anmälda våldtäkter mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn (1 120 brott), första halvåret 2015.

De anmälda våldtäkterna ökade kontinuerligt mellan första halvåret 2006 respektive 2009, men har sedan dess planat ut. Ökningen kan delvis förklaras av en förändring i sexualbrottslagstiftningen 2005, som kom att innebära bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. Den 1 juli 2013 skärptes sexualbrottslagstiftningen återigen; bland annat utvidgades våldtäkt till att omfatta de fall där offret reagerar med passivitet.

Vid tolkning av statistiken bör man tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan påverka och ge upphov till variationer i statistiken. Vidare är mörkertalet vid sexualbrott särskilt omfattande, och förändringar i anmälningsbenägenheten kan påverka antalet våldtäkter i statistiken.

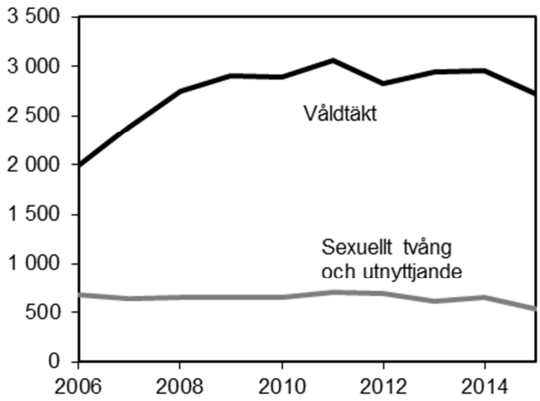

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Våldtäkt	2 730 brott −228 (−8 %)
Sexuellt tvång, utnyttjande	539 brott −116 (−18 %)

Figur 8. Totalt antal anmälda våldtäkter och fall av sexuellt tvång och utnyttjande, första halvåren 2006–2015.

Dödligt våld

Statistiken över anmälda brott ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som sker i Sverige årligen, och uppgiften redovisas därför inte här. För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige, genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: www.bra.se/dodligt–vald. Den senaste rapporten redovisar resultaten för helåret 2014.

Olaga hot och ofredande

Under första halvåret 2015 anmäldes 24 900 *olaga hot*, vilket innebär en ökning med 2 procent jämfört med första halvåret 2014. Även antalet anmälda *ofredanden* ökade, med 3 procent, till 27 600 brott.

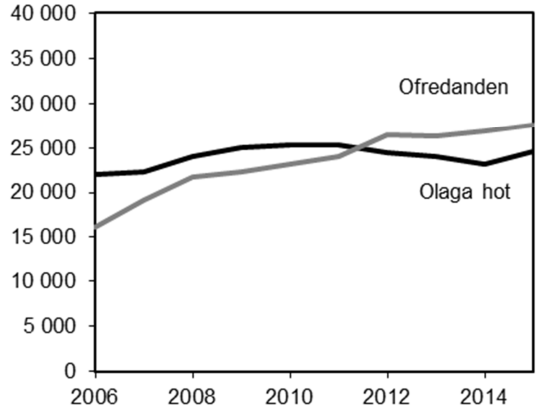

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Olaga hot	24 900 brott +369 (+2 %)
Ofredande	27 600 brott +691 (+3 %)

Figur 9. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, första halvåren 2006–2015.

Anmälningar om ofredande har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Olaga hot ökade något fram till 2010, för att sedan minska, men har nu ökat igen.

När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna, i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under sommarmånaderna.

Utvecklingen för anmälda stöld- och tillgreppsbrott

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (8 kap. brottsbalken) minskade med 2 procent under första halvåret 2015 jämfört med motsvarande period 2014. De stöldbrott som minskade mest i antal var cykelstöld och fickstöld. De två typerna av stöldbrott som ökade mest i antal var stöld ur och från motordrivet fordon samt stöld och snatteri i butik.

De anmälda stöldbrotten har minskat under den senaste tioårsperioden. Jämfört med för 10 år sedan anmäldes 8 procent färre brott första halvåret 2015.

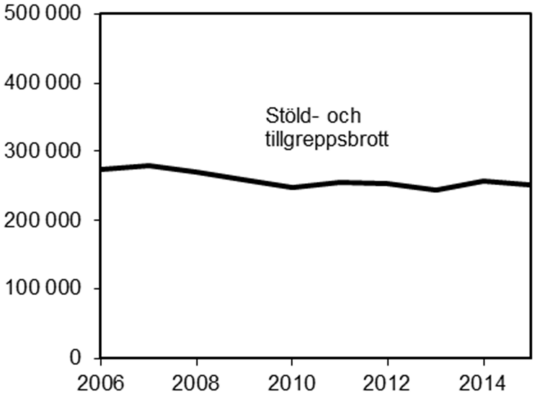

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Stöld- och tillgreppsbrott	252 000 brott –6 100 (−2 %)

Figur 10. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåren 2006–2015.

Bilbrott

Första halvåret 2015 minskade de anmälda biltillgreppen med 380 brott, medan stöld ur och från motorfordon ökade med 1 820 brott jämfört med motsvarande period 2014. Totalt anmäldes 6 620 biltillgrepp och 26 200 stölder ur och från motordrivet fordon under första halvåret 2015. Jämfört med första halvåret 2006 har antalet biltillgrepp minskat med 63 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har gått ned med 49 procent.

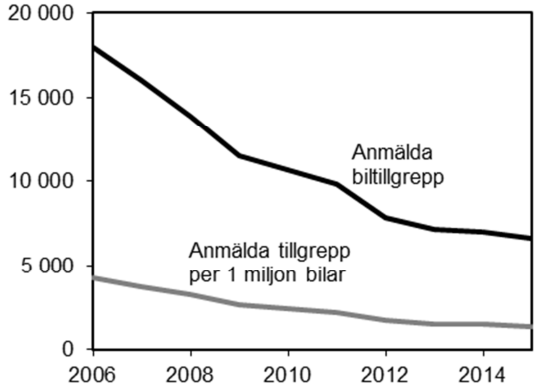

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Biltillgrepp	6 620 brott
	–380 (–5 %)

Figur 11. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik, åren 2006–2015 (källa: SIKA för åren 2006–2009, Trafikanalys från och med år 2010).

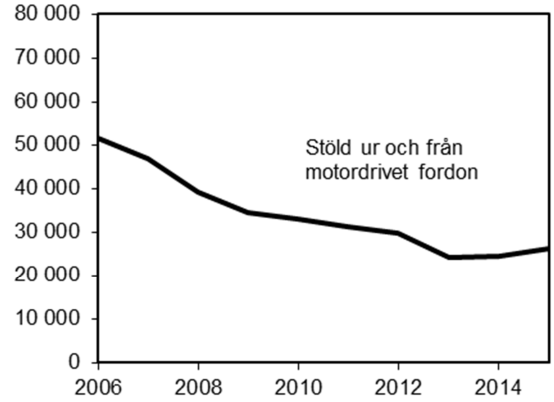

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Stöld ur och från motordrivet fordon	26 200 brott
	+1 820 (+7 %)

Figur 12. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, första halvåren 2006–2015.

Cykelstöld

Första halvåret 2015 anmäldes 29 300 cykelstölder, vilket innebär en minskning med 8 procent jämfört med föregående år. Under de senaste tio åren har antalet anmälda cykelstölder varierat såväl uppåt som neråt från år till år, men jämfört med första halvåret 2006 har cykelstölderna nu ökat med 17 procent.

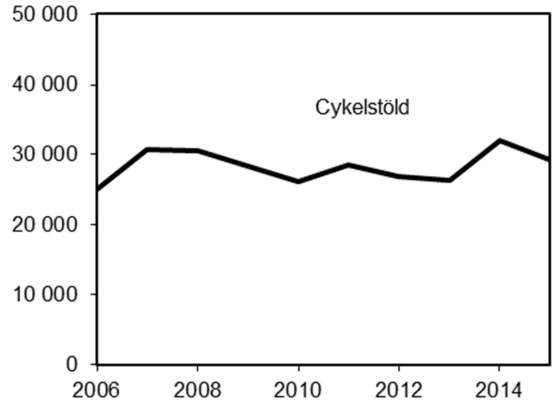

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Cykelstölder	29 300 brott
	−2 700 (−8 %)

Figur 13. Antal anmälda cykelstölder, första halvåren 2006–2015.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstölder

Första halvåret 2015 anmäldes 42 500 inbrottsstölder totalt, vilket innebär en minskning med 1 procent jämfört med första halvåret 2014.

Antalet anmälda inbrott i villa och radhus minskade med 3 procent, till 6 280 inbrott. Lägenhetsinbrotten minskade med 2 procent, till 3 730. Inbrott i källare och vind minskade med 1 procent. Inbrott i fritidshus ökade med 1 procent.

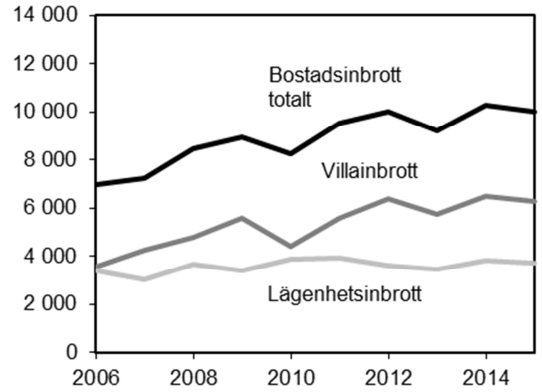

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Bostad totalt	10 000 brott
	−254 (−2 %)
Villa	6 280 brott
	−185 (−3 %)
Lägenhet	3 730 brott
	−69 (−2 %)

Figur 14. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåren 2006–2015.

Helårsstatistiken skiljer sig något från halvårsstatistiken, framförallt vad gäller de anmälda villainbrotten, som under de senaste tio åren har fått en alltmer säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av oktober och december. Denna struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som uppvisar en mer jämn nivå av antal anmälda brott under året.

Butiksstöld och fickstöld

Under första halvåret 2015 anmäldes 24 900 stölder och snatterier från butik, vilket innebär en ökning med 4 procent jämfört med första halvåret 2014. Antalet anmälda butiksstölder har gått upp och ned under den senaste tioårsperioden, men jämfört med första halvåret 2006 har de minskat med 10 procent. Antalet anmälda butiksstölder påverkas i hög grad av butikernas kontrollåtgärder och interna policyer för att polisanmäla butiksstölder och snatteri.

Under första halvåret 2015 anmäldes 24 300 fickstölder. Det innebär en minskning med

7 procent jämfört med samma period föregående år. Antalet anmälda fickstölder låg på en relativt sett jämn nivå från 2006 till 2010 för att därefter öka. Det anmäldes 29 procent fler fickstölder första halvåret 2015 jämfört med motsvarande period 2006.

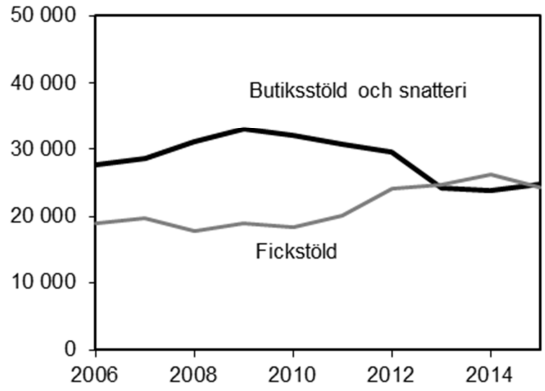

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Butiksstölder och snatterier	24 900 brott +1 000 (+4 %)
Fickstöld	24 300 brott −1 860 (−7 %)

Figur 15. Antal anmälda butiksstölder och snatterier, första halvåren 2006–2015.

Rån

Antalet anmälda rån låg på ungefär samma nivå första halvåret 2015 jämfört med motsvarande period föregående år. Totalt anmäldes 4 070 rån. Antalet rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, minskade med 3 procent.

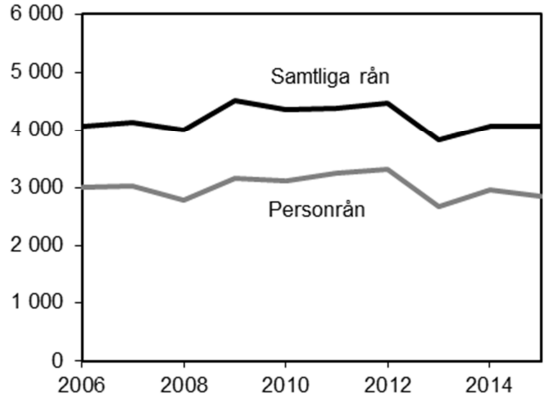

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Samtliga rån	4 070 brott −9 (±0 %)
Personrån	2 870 brott −101 (−3 %)

Figur 16. Totalt antal anmälda rån och personrån, första halvåren 2006–2015.

De anmälda rånen i övriga kategorier är betydligt färre, och även grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att förövarna använder skjutvapen. Bland de övriga kategorierna återfinns bland annat *butiksrån*, som under första halvåret 2015 ökade med 14 procent, till 423 anmälda brott. Dit hör också *bankrån*, en relativt liten brottstyp. Under det första halvåret 2015 anmäldes 12 rån mot bank, lika många som under motsvarande period året innan. De anmälda bankrånen har uppvisat stora variationer i antal under åren. Även antalet anmälda *rån mot värdetransporter* har uppvisat relativt stora svängningar under de senaste tio åren. Under första halvåret 2015 anmäldes 5 rån mot värdetransporter, vilket var 15 brott färre än samma period föregående år. Under första halvåret 2015 anmäldes 18 *taxirån*, vilket var 10 brott färre än första halvåret 2014.

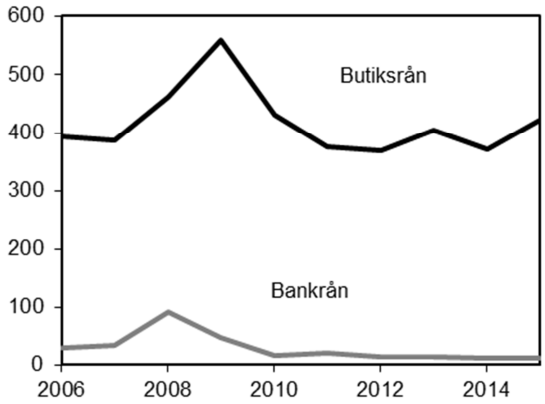

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Butiksrån	423 brott +51 (+14 %)
Bankrån	12 brott ±0 (±0 %)

Figur 17. Antal anmälda butiksrån och bankrån, första halvåren 2006–2015.

Utvecklingen för övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under första halvåret 2015 anmäldes 86 700 bedrägeribrott[3] (9 kap. brottsbalken). Det innebär en ökning med 17 procent jämfört med första halvåret 2014. De flesta bedrägerityper ökade, men datorbedrägeri ökade mest (+39 procent).

Antalet anmälda bedrägeribrott har mer än tredubblats om man jämför första halvåren 2006 och 2015, trots att bidragsbrotten (som tidigare räknades in i kategorin) särredovisas i statistiken sedan 2008 (se nedan). Sett i ett längre perspektiv ligger antalet bedrägerier första halvåret 2015 på ungefär samma nivå som i början av 1990-talet. Den anmälda brottsligheten varierar bland annat efter vilken typ av bedrägeri det rör sig om, och efter myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka bedrägerier som riktas mot dem. Bedrägeri är också ett brott där en eller ett fåtal gärningspersoner kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period, och brottstypen kan därför uppvisa stora variationer i statistiken från år till år.

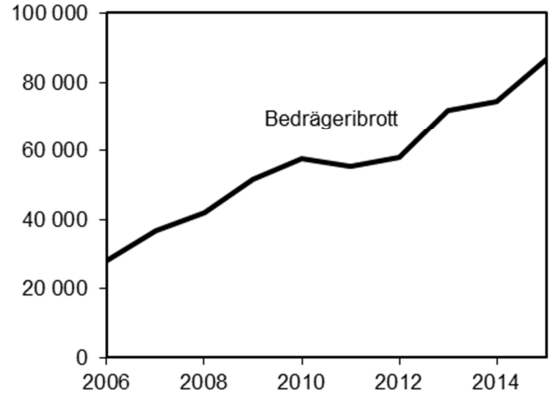

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Bedrägeribrott	86 700 brott +12 600 (+17 %)

Figur 18. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2006–2015.

Bidragsbrott

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Brottstypen, som tidigare ingick i bedrägeribrotten, redovisas separat i statistiken sedan 2008.

[3] Exklusive bidragsbrott.

Första halvåret 2015 anmäldes 4 240 bidragsbrott, vilket motsvarar en ökning med 21 procent jämfört med första halvåret 2014. Bidragsbrotten mot Försäkringskassan ökade med 63 procent, till 2 230 anmälda brott. Dessa utgör drygt hälften av samtliga bidragsbrott. Bidragsbrott är ett brott där antalet anmälningar i hög grad påverkas av myndigheters förmåga att upptäcka brott genom olika kontrollinsatser.

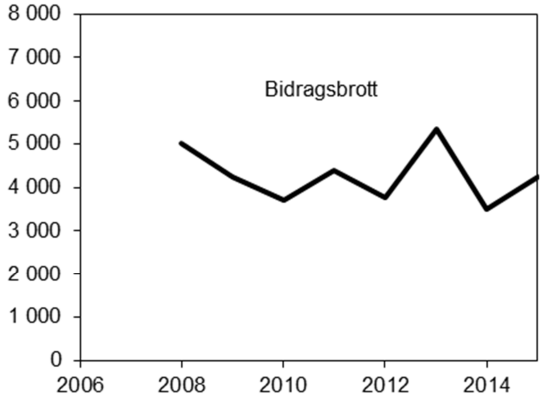

Figur 19. Antal anmälda bidragsbrott, första halvåren 2006–2015.

Skadegörelsebrott

Första halvåret 2015 anmäldes 96 300 *skadegörelsebrott,* vilket är 34 procent fler än motsvarande period föregående år. De flesta skadegörelsebrottstyper ökade, men klotter mot kollektivtrafik stod för den största ökningen. Brottstypen ökade med 126 procent (+11 700 brott) jämfört med första halvåret 2014.

Sett till den senaste tioårsperioden ökade skadegörelsebrotten mellan första halvåret 2006 och 2008, för att därefter minska. Från första halvåret 2013 har skadegörelsebrotten ökat på nytt och första halvåret 2015 anmäldes 38 procent fler brott jämfört med för 10 år sedan.

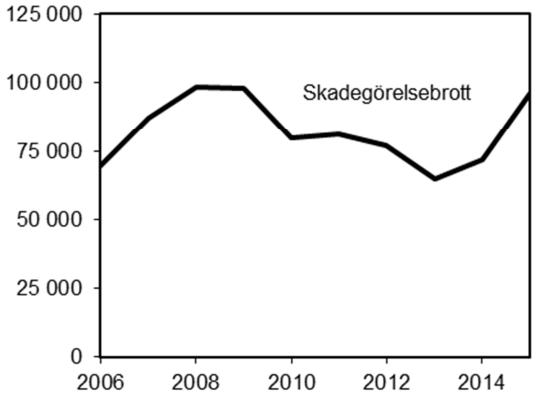

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Skadegörelsebrott	96 300 brott +24 500 (+34 %)

Figur 20. Antal anmälda skadegörelsebrott, första halvåren 2006–2015.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte att förbättra situationen för de personer som på olika sätt har utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud nu kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Detta bör beaktas vid analyser av de anmälda brottens utveckling.

Första halvåret 2015 anmäldes 2 350 överträdelser av kontaktförbud, vilket innebär en ökning med 9 procent jämfört med första halvåret 2014. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket resulterar i ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

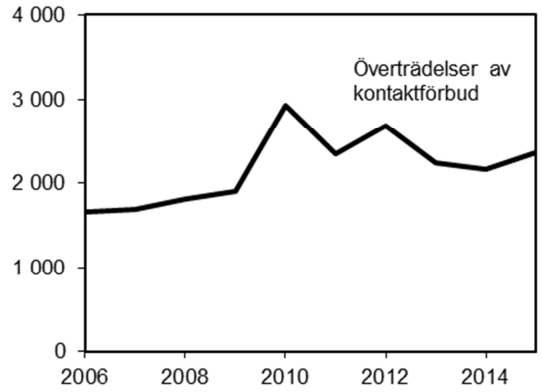

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Överträdelse av kontaktförbud	2 350 brott
	+196 (+9 %)

Figur 21. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud/kontaktförbud, första halvåren 2006–2015.

Rattfylleribrott

Första halvåret 2015 anmäldes 13 800 rattfylleribrott. Rattfylleri under påverkan av alkohol (som även omfattar påverkan av både alkohol och narkotika) låg på ungefär samma nivå som föregående år, medan rattfylleri under påverkan av enbart narkotika ökade med 9 procent.

Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott påverkas av polisens trafikkontrollinsatser. Anmälningarna om rattfylleribrott ökade till exempel kraftigt från början av 2000-talet fram till 2008 bland annat på grund av att polisen nästan fördubblade antalet slumpvisa alkohol- och drogtester under perioden.

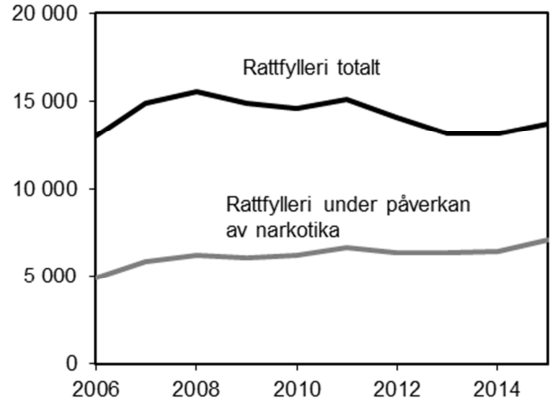

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Rattfylleri totalt	13 800 brott
	+639 (+5 %)
Under påverkan av narkotika	7 070 brott
	+610 (+9 %)

Figur 22. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåren 2006–2015.

Narkotikabrott

Första halvåret 2015 ökade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen*. Totalt anmäldes 51 500 brott, vilket motsvarade en ökning med 8 procent jämfört med första halvåret 2014. Framför allt var det anmälda brott om överlåtelse respektive innehav av narkotika som ökade (+31 respektive +11 %). Eget bruk ökade med 3 procent, medan framställning av narkotika låg kvar på samma nivå som motsvarande period året innan.

Under 1990-talet och fram till 2001 pendlade antalet anmälda narkotikabrott kring en relativt konstant nivå. Därefter ökade anmälningarna kraftigt. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken.

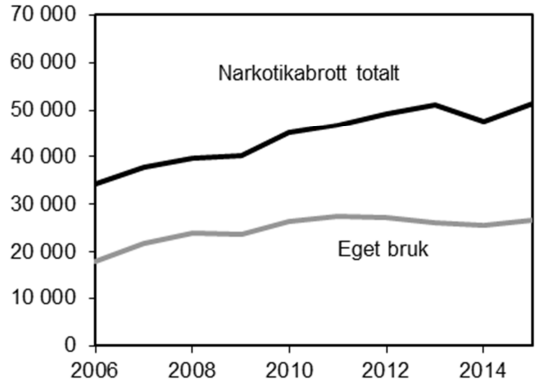

Första halvåret 2015 och förändring jämfört med första halvåret 2014:

Narkotikabrott	51 500 brott +3 970 (+8 %)
Eget bruk	26 600 brott +847 (+3 %)

Figur 23. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåren 2006–2015.

Några nya redovisningar 2015

Från och med 2015 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken:

- Penningtvättsbrott infördes i lagen i juli 2014 och särredovisas i statistiken från 2015. Första halvåret 2015 anmäldes 552 penningtvättsbrott.
- Äktenskapstvång och vilseledande till äktenskapsresa särredovisas i 4 kap. BrB.
- Lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor har funnits sedan 1982 och särredovisas i statistiken från 2015.
- Ärekränkningsbrott har delats upp på kön och ålder. Första halvåret 2015 anmäldes 6 700 ärekränkningsbrott, varav 46 procent begicks mot kvinnor, 39 procent mot män och 15 procent mot barn under 18 år.

Regionala variationer

Från den 1 januari 2015 är Polismyndigheten en myndighet indelad i sju polisregioner, istället för tidigare 21 länspolismyndigheter. Det innebär att statistiken över anmälda brott från och med i år utgår från de nya polisregionerna. Dessa regioner sträcker sig över de gamla länspolismyndigheterna enligt nedan.

Region Nord består av Jämtland, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrlands län.

Region Mitt består av Gävleborgs län, Uppsala län och Västmanlands län.

Region Stockholm består av Stockholms län och Gotlands län.

Region Öst består av Jönköpings län, Södermanlands län och Östergötlands län.

Region Väst består av Hallands län och Västra Götalands län.

Region Syd består av Kalmar län, Blekinge län, Kronobergs län och Skåne län.

Region Bergslagen består av Dalarnas län, Värmlands län och Örebro län.

För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll – regional fördelning.*

I relation till folkmängden anmäldes flest brott i Polisregion Stockholm. Under första halvåret 2015 anmäldes 10 200 brott per 100 000 invånare i polisregion Stockholm. Motsvarande siffra för Polisregion Nord var 5 320 brott.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar ett högt antal brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som stadsdelen Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö.

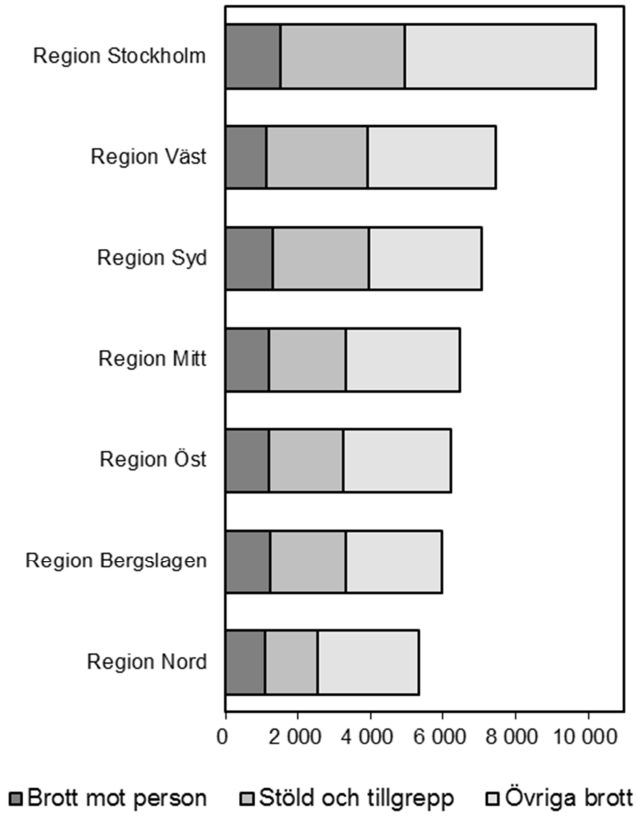

Figur 24. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, regionsvis, första halvåret 2015.

Statistikens innehåll

Preliminär statistik

Den statistik som redovisas här är *preliminär*. Det innebär att vissa brott som anmälts under redovisningsperioden inte hunnit komma med i statistiken, på grund av långa rapporteringstider. De kommer dock med i den *slutliga* årsstatistiken, som omfattar samtliga brott som rapporterats till och med två månader efter redovisningsårets slut.

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Tullverket, Åklagar- eller Ekobrottsmyndigheten under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken[4].

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ner kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1), som finns på Brås webbplats, www.bra.se.

[4] När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan år 2002 en specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Resultatet av studien presenteras i en separat rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Resultaten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)[5], brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling[6] till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott,* som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *RIF0057 Riktlinjer för antalsräkning av brott,* som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per polisregion, vanligtvis där brotten anmälts, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten bara per polisregion.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länspolismyndigheterna har omvandlats till en Polismyndighet, indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna istället för efter län.

I figur 13 och tabell 3 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningsmängden i regionerna.

[5] Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

[6] Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Figur 18. Länsindelning i de nya polisregionerna.

Tabell 3. De nya polisregionerna, tillhörande län och befolkningsmängd.

Polisregion	**Län som ingår i nya polisregionerna**	**Befolkningsmängd år 2014**
Nord	• Jämtland • Norrbotten • Västerbotten • Västernorrland	882 000
Mitt	• Gävleborg • Uppsala • Västmanland	891 000
Stockholm	• Stockholm • Gotland	2 260 000
Öst	• Jönköping • Södermanland • Östergötland	1 070 000
Väst	• Halland • Västra Götaland	1 940 000
Syd	• Kalmar • Blekinge • Kronoberg • Skåne	1 870 000
Bergslagen	• Dalarna • Värmland • Örebro	842 000

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet RAR. Uppgifterna samlas in centralt hos polisen och levereras sedan till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levererars till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste fem åren i fallande ordning.

- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i polisregion Nord.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i polisregion Stockholm.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många barnpornografibrott i polisregion Syd.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- År 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län.
- År 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län.
- År 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga

förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna och är indelad i sju polisregioner.

- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att både särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud och att redovisa samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar.

  I tidigare redovisningar, från 2008 t.o.m. mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.

- Från och med juni 2013 har polisen i Pust registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarligare smitningsbrott (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.

- Under februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanterings-systemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.

- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.

- Under perioden augusti till december 2012 gjorde Polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.

- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 inte relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.

- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en

mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information, se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information, se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg åren 2002–2006. Felet innebär att antalet brott för dessa brott underskattades något under de åren.

- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.

- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003, Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.

- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med indataleveranserna. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.

- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen

har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälansrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.

- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.

- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.

- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.

- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, uppklarade brott samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstankarna. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registreringen av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes studiens samtliga anmälningar som getts en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om, datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld,* vilket också innebar att brottstyper med egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet.*

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat* samt *inomhus/utomhus.* Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare

information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*: www.bra.se/brottskodsstudie

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken, sedan 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld – Statistik för 2014*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brås och Ekobrottsmyndighetens respektive statistik över anmälda ekobrott. Slutsatsen blev att Brås statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person, och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information, se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Juli 2015

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Utifrån uppgifter insamlade från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och publicerar Brå årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i publikationen *Kriminalstatistik*.

Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, och dessförinnan hade Statistiska centralbyrån det ansvaret. Officiell statistik över anmälda och uppklarade brott har förts sedan 1950-talet, medan statistiken över misstänkta personer förts sedan 1970-talet. Detsamma gäller även statistiken över återfall i brott. Allra äldst är statistiken över personer lagförda för brott samt kriminalvårdsstatistiken, som båda har framställts sedan 1830-talet.